

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul „SOLIDARITĂȚII”, federala institutelor financiare românești.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumană, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoara, Chibrană, Chisețeană, Codreana, Codru (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gherla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decabal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Ghegeana, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcană, Năgoiul, Noișana, Olteana, Oraviciana, Oriental, Patria, Piatra, Plugaru (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilyva-mare), Riușeana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sălmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Sylvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercăiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Târnavăana, Timișana, Tibleșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zăgheana, Zorile.

ABONAMENTUL:

PE 1 AN LEI 100—, PE ½ AN LEI 50—,
 — NUMĂRUL 2 LEI. —

SUB DIRECȚIUNEA D-LOR:

ION I. LĂPĚDATU și CONSTANTIN POPP
 Redactor responsabil: SOFRON ROȘCA

TAXA PENTRU INSERTIUNI:

DE SPAȚIUL UNUI *cm² CĂTE 50 BANI.

SUMARUL:

Inceputurile literaturii economice. — Cursul leului român. — Impozitul pe avere. *Cronică:* Casele de împrumut pe gaj. Producțiunea de grâu a României. Bilete de abonament pe căile ferate. Pescăriile statului român. De ce e scump dolarul? Oameni de înțelegere. Ministerul de industrie. Fabricanții de ulciuri. Comisiunea industrială. Sporul vitelor. Exportul de fân și păioase furaje. Ceeace au înapoiat Germanii. Scăderea valorii coroanei austriace. Legea muncitorească din Anglia. Puterea apelor din lume. Luptă în contra alcoolului. Indemn la crucăre.

trucă noi nu aveam profesioniști, cari să cuture apusul pentru înmulțirea cunoștințelor lor și apoi să vină acasă, aducând cu ei ideile cele noue, despre asociații, reuniuni, tovarășii, spre a le propaga printre semenii lor. Puținii, foarte puținii tineri apoi, pe cari îi trimiteam în streinătate în scopul completării studiilor lor, se ocupau cu filosofia și teologia, pregătindu-se pentru câte un post de profesor la liceu sau la seminar, nu aveau vreme să facă studii și din economia politică și socială. Presa noastră earăși, care era chemată și putea să lătașcă și popularizeze ideile noue din apus, despre asociațiile economice, era prea sărăcăcioasă. Nu aveam pe la mijlocul secolului trecut decât numai două ziare: «*Gazeta Transilvaniei*» din Brașov și «*Telegraful Român*» din Sibiu, la cari s'a alăturat mai târziu «*Concordia*», apoi «*Albina*» și «*Federațiunea*», cari apăreau în Pesta, toate însă de un format mic și cu apariția, când odată, când de douăori, mult de trei ori pe săptămână. Și rar de tot era articolul de caracter economic, care se publica în una ori alta din aceste foi, ale căror coloane erau ocupate cu material politic-național totdeauna.

Dar chiar și dacă ar fi voit, și mai ales dacă ar fi putut, — dispunând de oameni cu pregătirile și cunoștințele corespunzătoare, — ziarurile noastre dela începutul vieții presei românești să dea atențiunea cuvenită economiei politice și sociale, conform ideilor lățite în apus: nu aveam pentru cine să facă lucrul acesta, lipsindu-le publicul cetitor, care ar fi dorit și reclamat o astfel de lectură. Și e lucru

Inceputurile literaturii economice.

— La alții și la noi. —

De T. V. Păcățian.

IV.

Toate aceste idei și principii, arătate în articolele premergătoare, bine cristalizate și bine lățite în țările din apus, și cari aveau de scop introducerea de reforme în viața economică și socială, pe baza principiului, că lupta cu cel tare și avut nu se poate lua și purta cu succes, decât numai așa, dacă cei mulți, slabi și săraci, se asociază, își unesc puterile spre a duce lupta împreună: au străbătut la noi cu mare întârziere. Noi numai târziu de tot am aflat, că în fața capitalului mare, pentru ca să poți ținea concurența cu el, trebuie pus capitalul mic, dar adunat la un loc și chivernisit bine, prin *institute de bani*, ca să aibă și el forma unui capital mare.

Dar nici nu aveam cum să străbată mai curând până la noi ideile cristalizate în apus, cu privire la economia politică și socială, pen-

știut, că nimic nu se face în lumea aceasta, dacă nu e cerut de o necesitate oarecare, de o necesitate simțită.

Să luăm ca exemplu prima carte comercială, care ne este cunoscută ca tipărită în limba românească și care a apărut în Brașov, la anul 1837. Poartă titlul următor:

«Pravilă comercială, care cuprinde regulile comerțului, ale catastifelor și socoteala intereselor etc. Acum întâiașdată tălmăcită după cea germanicească de Emanuil Ioan Nechifor, și dată la tipar cu cheltueala domnului George Nica, inspectorul școlii comerciale a capelii românești din cetatea Brașovului, la anii dela Cristos 1837. Brașov. S'au tipărit în tipografia lui Ioan Gött».

Ei bine, s'ar crede, ori s'ar putea presupune, că scoaterea din tipar în românește a acestei pravile comerciale, tălmăcită după ediția germană, ar fi fost reclamată de mulțimea de comercianți, pe cari îi aveam pe atunci în Brașov și pe alte locuri, și cari dornici erau să-și poarte în viitor socotelile în limba lor cea românească. O astfel de presupunere ar fi însă foarte greșită. Tipărirea primei cărți comerciale, în limba românească, a pravilei comerciale din Brașov, se datorește altei împrejurări. Ea a fost reclamată de o necesitate arzătoare. În anul 1837 se înființase adevărat în Brașov școala comercială română, cu un curs de seară, la care erau întruniți toți tinerii români, aplicați la Negustorie, prin prăvăliile din Brașov, pentru a li se da învățătura necesară teoretică din domeniul comerțului, și pentru acești elevi de curs de seară ai școlii comerciale române a fost tălmăcită în românește pravila comercială a lui Emanoil Ioan Nechifor, care pentru a fi înțeleasă și de tinerii, cari poate că nu știau bine românește, a fost tipărită nu numai în românește, ci și în nemțește. O carte cu două texte, în două limbi.

Cartea aceasta deci a fost un manual de școală, foarte trebuincios în zilele acelea. S'a ivit necesitatea arzătoare de a fi tradus și tipărit, și de fapt a fost tradus, tipărit și pus în mâinile elevilor dela cursul de seară al școlii comerciale române din Brașov.

Dacă se ivea cumva trebuința îmbrățișării științei moderne economice și lățirea ei în păturile largi ale cărturării noastre, se făcea, sigur, și lucrul acesta, dictat de necesitatea simțită; dar trebuința nu s'a ivit, pentru că ne lipseau păturile largi ale cărturării doritoare de cunoașterea acestei științe. Noi nu aveam pe atunci, la începutul și până pe la mijlocul secolului trecut, decât o mică, foarte

mică și neînsemnată cărturărimă, compusă mai ales din preoți și învățători, — alta nimic.

Nu aveam comerț și comercianți, cu funcționari de birou și de prăvălie, decât numai foarte puțini. Nu aveam industrie și industriași, nici industrie mică, cu atât mai puțin industrie mare, cu mașini, cu fabrici, cu capitale, cu muncitori mulți, de cari ar fi trebuit să ne îngrijim, apărându-le interesele, ca la cei din apus. Noi nu aveam decât o singură clasă mare și compactă socială, o clasă muncitorească: țărănimea, legată de glie și de coar-nele plugului.

E lucru foarte firesc deci, că acestei pături sociale, țărănimei, i-au dat ziarele noastre din secolul trecut toată atențiunea cuvenită, căutând să o scoată din întunerecul în care se afla, prin învățături despre felul cum are să-și întocmească traiul și cum are să-și cultive pământul, pentru ca secerișul bogat să-i fie. Tot, sau aproape tot, ce s'a publicat pe la începutul ziaristicii române dela noi în materie de economie, a fost scos deci din domeniul agriculturii. Altă literatură economică la noi pe atunci nu s'a făcut. S'au dat sfaturi țaranului român, că pe lângă o bună cultivare a pământului, care dă hrana necesară pe seama celor mulți, să dea atențiunea cuvenită și pomăritului, grădinaritului, stupăritului, vie-ritului, ba să se ocupe și cu prăsirea vermicilor de mătase, și s'au dat neconținut sfaturi, ca fiecare să-și grijască bine moșia, ca să nu o scape din mână, pentru că al cui e pământul, e și țara. Cărțile tipărite pe atunci din domeniul economiei încă erau de cuprins agronomic, manuale de școală, cerute de trebuințele vremii și compuse în spiritul vremii de atunci.

Carte românească de economie politică și socială, până la anul 1872, — și studiul de față se extinde numai până la acest an, — nu s'a tipărit la noi. Iar din agronomie s'au tipărit mai cu seamă manuale de școală. Literatura economică apoi, pe care au făcut-o ziarele pe cari le aveam până la anul numit, poate fi judecată din articolele din domeniul economiei, apărute în coloanele acestor ziare.

Voiu da titlul articolelor de aceasta natură din câte un an, sau doi, luați pe nimerite din fiecare ziar. Astfel în «*Telegraful Român*» din Sibiu s'a publicat în anul 1854, numărul 48, un articol despre «*Valută*». Pe atunci încă era foarte scăzută valuta austriacă, întocmai ca și astăzi, și în articol (care pare a fi tradus, fără a se spune) se explică, ce e valuta, spunându-se, că ea se bazează totdeauna pe *credit*, iar sufletul creditului este *încrederea*. Deci unde nu e încredere, nu e credit, și nu e nici valută bună.

De aceea: «dacă o țară nu are un măsurător vărtos de valoare, atunci mai întâi să i se câștige acela, ca să nu se rumpă osia, pe lângă care să învâрте vieța activă a întregii populațiuni».

În numerii 53—55 din acelaș an se vorbește despre noul împrumut de stat și se constată, că «scăderea prețului la banii de hârtie e izvorul multor nevoi».

În numărul 80 e publicat articolul: «Economia națională». În el se constată, că: «între toate ramurile economiei populare, în locul cel dintâi stă agricultura, căutarea minelor, economia pădurilor și celelalte. Acestea sunt ocupațiuni de acelea, cari dau pâne de ajuns la mulțime de popor. Lângă acește deprinderi se însoțesc îndată meseriile, cari se subîmpart în mai multe ramuri. Ele se nasc și se perfecționează în măsura, în care se află capitale bănești în țară și ocaziunea de a-le putea întrebuința. Urmează negoțul, despre care se poate spune, că dacă nu este extins până la mare, nu va ajunge niciodată la treaptă înfloritoare». (Și acest articol pare a fi tradus).

În anul 1855 au apărut mai multe articole despre «Agricultură», recomandându-se poporului dela sate înființarea de «*Insoțiri agronome*». Iar în numărul 86 al aceluiași an se vorbește despre «*Sborul ce l-au luat ocupațiile omenești în veacul nostru*» într'un articol încheiat cu cuvintele următoare: «De ce să fie un fiu de român un ticălos de amplotat, dacă el ar putea fi un meseriaș avut, un artist vestit, un econom însemnat, un negustor mare?»

Anul 1857. În articolul: «*Pentru ce arăm și săpăm?*» publicat în numerii 37 și 38 se arată, că «cu cât ne vom lucra pământurile mai cu grije, mai înțelepțește și mai bine, cu atât mai sigură pretenție putem avea la un săceriș bun», — iar în numerii 99—102 e publicată lucrarea despre: «*Reuniunile binefăcătoare*», în care se constată, că «în împreunarea puterilor zace secretul țării» și se recomandă înființarea pretutindenea de societăți de lectură, societăți de asigurare contra grindinei, contra focului, reuniuni de meseriași, societăți de cum-pătare, etc.

În «*Gazeta Transilvaniei*» din anul 1870 s'au publicat următoarele articole de cuprins economic: În numărul 2 «*Reuniunile mântuitoare românești*», articol în care se face propagandă pentru înființarea de agenturi pe sate, ca organe propagatoare de cultură și bunăstare ale «Asociațiunii» din Sibiu. Numărul 20. Se vorbește despre cărțile funduare din Transilvania. Numărul 32. Articolul «*Una compromitere tristă a fraților bucovineni*» în care se cer cu insistență «reuniuni, reuniuni și iar re-

uniuni naționale române de toată seama și necesitatea». Numărul 38. Se spune în articol, că «fără îngrădiri cu reuniuni naționale, în toată ramura de înaintare, nu e mod de salvare». Numărul 47. Se scrie, că «Sarcinile grele cer unirea puterilor, care e problema inteligenței a o mijloci»; deci ar trebui, ca în Cluj și în alte orașe se fie adunată și concentrată pătura cultă și cea mijlocie «într'o reuniune industrială de sine», iar tinerimea să fie îndemnată să îmbrățișeze meseriile. Numărul 95. Se publică articolul: «*Fără de bancă națională de credit, populară, cu filiale, devenim cu toții la sapă de lemn*», în care autorul face propunerea, ca în fiecare comitat să se țină întrunire de intelectuali, care se aleagă câte 2—4 bărbați de încredere, spre a se întruni undeva toți și a discuta împreună necesitatea înființării unei bănci populare de credit, cu filiale, compunând totodată și statutele băncii și decretându-i înființarea.

Cursul leului român.

La bursa din Paris leul nostru cotează numai 15 centime și jumătate nu mai mult. Cursul său scade, nu se urcă, cu toate că avem buget votat în regulă de parlament, avem legi financiare, cari aplicate bine vor face să putem acoperi toate trebuințele țării din impozitele cele nouă, avem recoltă bună și posibilitatea de a exporta grâu mult și bun, avem comunicație cu ceva mai bună ca în trecut și prospecte de a deveni tot mai bună, pentru că mereu se comandă și ne sosesc din străinătate locomotive și vagoane. Am fi prin urmare stat în toată regula, cu bogății multe, cu gospodărie echilibrată și totuș cursul leului nostru e atât de scăzut! Oare de ce? ...Străinătatea nu prea are încredere în noi, — ea va ști de ce, — și fiindcă nu este încredere, nu e credit și nu e valută bună. Un bun financiar, domnul *Aristide Blank*, cam aici vrea se găsească izvorul acestei maladii financiare prin care suntem siliți a trece, precizându și vederile asupra scăderii cursului leului nostru dupăcum urmează într'un interesant și instructiv articol, apărut nu de mult în ziarul «*Dimineața*» din București. Iată ce scrie dl Blank:

Nici un sentiment, nici o gândire, nici o înfăptuire omenească nu este produsul unei singure cauze. Ura și simpatia între popoare, ca și între indivizi, pornesc dela un complex de atracțiuni sau repulziuni, mai mult sau mai puțin conștiente, după cum exterorizarea acestor uri sau simpatii, prin războaie sau alianțe, se explică prin necesități, afinități, depresiuni sau avânturi mai trecătoare sau mai statornice. Orice manifestare omenească, pe orice teren, fie el pasional, politic, social sau economic, este rezultanta unui șir de împrejurări vizibile sau ascunse

și de aceea afirmațiunea, că cutare fenomen este provocat de cutare cauză *unică*, conștitue o greșală științifică și o dovadă de lipsă de spirit de observație. Mai mult decât atât. Recunoașterea în șine, că orice efect este în funcțiune de cauze multiple, e insuficientă în teorie ca și în practică. Marea dificultate rămâne stabilirea cvantumului de cauze și proporționalizarea lor între ele. *Dosajul* rămâne secretul observatorului și cunoscătorului de bună credință. De aceea răspunsul nostru la întrebarea: care este situațiunea noastră politică și socială în acest moment și după ce norme fixăm această situațiune, va fi un răspuns, ce va părea poate sever și complex acelora, cari își închipue, că după răboiul vine imediat pacea, cu toate binefacerile ei.

Ei bine, nu. Altădată răboaiile se duceau exclusiv de către armatele popoarelor beligerante, iar națiunile rămăneau neatinse în forțele lor vii; altă dată semnarea păcii însemna normalizarea vieții. Astăzi însă, când un răboiul ca cel prin care a trecut generația noastră atacă toată organizațiunea de stat și fiecare vieață individuală, până în adâncul cutelor ei, când lasă un gol de 15 milioane de morți și 18 milioane de invalizi și aduce cu sine o distrugere de producțiune și un dezastru în comunicații fără precedent, astăzi vindecarea rănilor răboiului merită tot atâtă atențiune, cât reclama și răboiul însuș.

Convalescența este adesea mai greu de tratat decât însăși boala, mai cu seamă când tragediile nu se pot înregistra în nici un fel de statistică. Căci dacă vom putea ști vreodată exact, câte tunuri și câte puști, câte obuze și gloanțe și câte... decorații au fost întrebuițate sau date, câți ofițeri și soldați au fost distruși între 1914—1919 — nu vom putea ști niciodată, câtă putere de concepțiune și de producțiune s'a prăpădit sau a fost diminuată în creerii, inimile, brațele acelora, cari supraviețuind unei ființe scumpe, pierdute în răboiul, au trebuit totuș să continue a trăi în alte împrejurări, cu noi dificultăți și noi dureri. Aceasta, — statistica n'o să ne-o spuie niciodată. Aceasta este tragedia popoarelor de azi, egală ca fenomen și inegală numai ca intensitate, atât la învingător, cât și la învins.

În examinarea situațiunii noastre sociale și politice întâlnim înainte de toate o stare de fapt creată de răboiul și pe care n'am înlăturat-o încă complectamente. Mi-aș permite chiar să spun, că n'am înlăturat-o decât în mică parte. Căci o lipsă complectă de patimă, ce trebuie să prezideze la examinarea unor asemenea probleme, mă obligă să constat, că de exemplu mijloacele de comunicațiuni s'au îmbunătățit de un an încoace într'o oarecare măsură, dar că până la normalizare rămâne mult de făcut pe toate terenurile. Și aici însă ne izbim de afirmațiunea noastră principală. Și pentru normalizarea vieții publice trebuie un complex de măsuri și un concurs de circumstanțe, externe și interne, unele independente, altele dependente de voința conducătorilor și mas-

selor: recolte bune, liniște în țară și lipsă de amenințări din străinătatea vecină sau îndepărtată.

Dealtminteri și din fericire, țara este pacinică și îndurătoare. Mișcări anarhice nu sunt de temut la noi, mai cu seamă azi, când mica proprietate s'a substituit celei mari. Politica noastră externă nu prezintă nici ea motive de îngrijorare serioasă. Rămâne atitudinea conducătorilor. Au făcut oare și ei tot ce se poate sau se putea face pentru grăbirea moralizării vieții de după răboiul? Au rechemat oare misiunile din străinătate, cărora se atașează dublul odiu — cu rare excepții, cari trebuie menționate, — de a fi inutile și de a cheltui sume importante în monedă străină? Pusu-s'a o-stavilă la plecările inutile ale celor 10 sau 12 mii de Români cărora le place mai bine să șadă la Paris, Deausille, Biaritz și Monte-Carlo, decât la București, Mamaia, Sinaia și Băltătești? Făcutu-s'a un triaj între studenții dela facultățile din Anglia, America și Franța, cari merită sacrificiul schimbului pe care statul și-l impune pentru dânsii în dauna comunității românești? Redusu-s'a numărul funcționarilor publici, începând cu suprimarea dublărilor și triplărilor de ministere? Și crede cineva că *aceeași* treabă, pe la toate administrațiunile publice, nu s'ar putea face cu un sfert din funcționarii câți sunt astăzi, însă bine plătiți, la adăpostul grijilor de existență și prin urmarea a tentațiunilor zilnice? Și crede cineva, că toate acestea nu sunt cunoscute cu precizie sau simțite în mod instinctiv de tot ce cugetă în țară și de toți cari se ocupă de România, chiar dincolo de hotarele ei?

Iar dacă adăogăm la aceste neglijențe, incurii, nepăsări, indolențe — acel ton, acea atmosferă de suspiciune, acuzări, dărâmări reciproce de onorabilitate, ce zilnic citim și auzim în ziare, cluburi politice și parlament; când după spusele oamenilor de stat nu mai există *un singur om* în această țară, din ceice au de dus răspunderi, care să nu fie acuzat cel puțin de escrocherii morale, dacă nu și de altele materiale, — putem să ne mai mirăm, că normalizarea vieții publice, și deci economice, — nu face progrese mai simțitoare?

Crede vre-un om serios, că e suficient să declarăm pe toate tonurile, — fie de flirt trădător cu străinii, fie de șovinism prefăcut și inducător în eroare a masselor ignorante — că avem petrol, cereale și lemne și că cu asemenea bogății nu ne pasă de nișmenii, căci toți trebuie să vie la noi și să ne roage în genunchi să cedăm din mână cerească ce se revarsă anual asupra noastră? Nu se știe oare, că numai producțiunea americană în petrol este de 300 milioane de tone, iar a noastră nu atinge un milion tone? Nu se știe că exportul de cereale al Argentinei singure — fără celelalte state ale Americii de Sud și de Nord, fără Australia, — este de 18 milioane de tone, iar al nostru de maximum 5 milioane de tone, și că Rusia este încă prada unor convulsii ce ar putea înceta într'un moment dat, transformând im-

periu vecin într'un factor concurent de grâne și de petrol pe piața mondială? Dar bogăția pădurilor noastre, cu toate că n'avem mai puțin de 7 milioane de hectare, crede cineva că reprezintă o valoare, cât timp ele nu sunt puse în valoare? (Va urma).

Impozitul pe avere.

(Urmare).

Evaluarea clădirilor, pădurilor, minelor, carierelor, bălților, se face luându-se în considerare valoarea lor normală la data promulgării legii, care se va stabili de comisiunile prevăzute de art. 78 din legea asupra contribuțiilor directe, potrivit normelor stabilite prin instrucțiunile ministerului de finanțe, în urma avizului comisunii centrale, prevăzute de art. 14.

Pentru clădiri valoarea normală ce se va stabili, luându-se în considerație și media dintre suma obținută prin înmulțirea valorii locative, stabilită după rolul din 1910, cu 60 și între cea obținută prin înmulțirea cu 20 a valorii locative, stabilită la aplicarea legii contribuțiilor directe. Dacă clădirea n'a fost înscrisă în rol la 1910, coeficientul de 60 se reduce cu 4 pentru fiecare an financiar, trecut până la data înscrierii în rol.

Orice alt material aflat pe bunurile imobiliare precum și animalele servind la exploatare și orice bun pentru care nu există regulament special de evaluare, se socotesc în mod separat după valoarea lor venală.

ART. 11. Dacă evaluarea, făcută după normele articolului precedent, stabilește pentru imobil o valoare inferioară prețului lui de achiziție prevăzut în contracte de cumpărare posterioare anului 1916, impozitul e așezat chiar pe prețul cu care imobilul a fost dobândit.

ART. 12. Când asupra unui bun există un drept de uzufruct, embatic, usaj, habitație, nuda proprietate se va evalua scăzând din valoarea plinei proprietăți, stabilită cum s'a spus mai sus, valoarea uzufructului, uzului, habitației, embaticului, determinată dupăcum urmează:

1. Valoarea uzufructului, uzului, habitației, se află calculând în momentul impunerii diversele anuități și anume:

a) Înmulțindu-se cu dobânda convențională, sau cu 6 la sută, anuitățile a căror durată e fixată în chip precis și cunoscută dinainte;

b) Înmulțindu-se cu dobânda convențională, sau în lipsa ei cu 6 la sută anuitățile, ținându-se seamă de probabilitățile de viață după vârsta beneficiarilor, dacă drepturile încetează numai la moarte.

Evaluările dela punctul b) se vor putea stabili în mod uniform, prin decret regal.

2. Pentru embatic se calculează câte 100 de lei pentru fiecare 5 lei de venit în momentul impunerii, afară numai dacă nu există un alt preț de răscumpărare prevăzută în contract.

ART. 13. Creanțele se evaluează după valoarea lor nominală. Se pot acorda însă reduceri asupra acestor valori, când împrejurări extraordinare fac ca valoarea creanței să nu mai fie cea nominală, ca de pildă: începutul împotriva debitorului a unei proceduri de urmărire, pronunțarea contra lui a unei sentințe de faliment, sau alte împrejurări, cari îndrituiesc a se presupune în chip serios, că creanța e supusă unei pierderi totale sau parțiale. Aceste aprecieri rămân în sarcina comisiunilor.

Pentru creanțele neproducătoare de venit și neajunse la scadență se va deduce din valoarea nominală o dobândă compusă de 6 la sută până la data scadenței.

ART. 14. Titlurile emise sau garantate de stat sunt evaluate pe baza cursului mediu oficial dela 1 Octomvrie 1920 până la 1 Aprilie 1921, așa cum va fi stabilit prin deosebit decret, după propunerea ministerului de finanțe.

Toate celelalte titluri, chiar și acțiunile societăților anonime române și obligațiunile creditelor funciare urbane și rurale, pentru cari reguli speciale sunt prevăzute în art. 22, sunt evaluate pe baza cursului mediu din același interval de timp.

Titlurile străine sunt evaluate după regulile de mai sus, ținându-se seama de schimb, care se va calcula după cursul mediu oficial al aceleiași perioade de timp.

Titlurile necotate la bursă sunt evaluate luându-se de bază prețurile eventual cunoscute pentru aceeași perioadă, sau orice alt element de apreciere.

Când elementele de evaluare lipsesc, sau când sunt insuficiente, fiscul are dreptul, fie de a lua de bună declarația valorii făcută de contribuabil, fie de a cere, ca titlurile să-i fie cedate lui pe această valoare, până la concurența totalității impozitului.

Orice altă avere se evaluează în mod direct de fisc, potrivit instrucțiunilor ce se vor da de ministerul finanțelor.

Pentru stabilirea normelor unitare de evaluare se va institui o comisiune centrală de evaluare, numită cu decret regal, care va funcționa în București și va fi compusă în modul următor:

Un consilier dela Curtea de casație, ca președinte, desemnat de primul președinte.

Directorul general al contribuțiilor.

Un avocat-șef al ministrului de finanțe.

Câte un delegat al ministerelor de industrie și comerț, agricultură și lucrări publice.

Un delegat al Camerei de comerț din București.

Doi economiști recomandați de ministrul finanțelor.

Instrucțiunile ministerului finanțelor publicate prin «Monitorul Oficial» pentru aplicarea legii de față în măsura în care completează dispozițiunile prezentei legi, fără a le contrazice, au putere obligatorie, cu dreptul pentru minister de a reveni asupra lor.

ART. 15. Patrimoniul persoanelor colective, supuse impozitului extraordinar de faţă, şi care nu intră în prevederile Art. 22, e evaluat pe baza ultimului bilanţ anterior datei de promulgare a prezentei legi, cu dreptul pentru fisc de a proceda după justificările aduse la sporirea cifrelor din bilanţ, cari nu corăspund realităţii.

ART. 16. Patrimoniul societăţilor şi firmelor străine, cari fac comerţ în România, oricare le-ar fi forma juridică, va fi evaluat, luându-se de bază capitalul, care sub orice formă e plasat sau există în România, cu scăderea părţilor pentru cari au fost deja impuşi în averea lor individuală acţionarii din ţară.

ART. 17. În ceea ce priveşte exploataţiunile comerciale, gerate de indivizi izolaţi, sau întruniţi în societate în nume colectiv, comandită, participaţie, sau de fapt, se calculează capitalul după actele cari dovedesc investiţia, pe baza venitului ordinar constat la cedula D. precum şi prin orice alte probe. Partea fiecărui societar e calculată şi impusă împreună cu restul averii sale.

Impozitul e aşezat pe capitalul colectiv, dar el trebuie suportat de fiecare individ, care alcătuieşte societatea, pentru partea lui respectivă. Dacă nu plăteşte impozitul, societatea va fi urmărită. Ea va avea drept de regres pentru ceea ce a plătit în locul unuia sau mai multora din membrii ei, reţinându-le partea din profit şi rezerve, sau urmărindu-i.

ART. 18. Când modul de vieţă al unui contribuabil, faţă de veniturile ce i-se cunosc, relevă un patrimoniu superior celui rezultând din valoarea analitică a bunurilor lui, se poate recurge la evaluare după indicii şi presupuneri.

ART. 19. Bunurile mobile sau imobile, pe cari contribuabilii vor putea dovedi că le au în posesiunea lor dinainte de 1 August 1914, se vor socoti la activul patrimonial numai pentru $\frac{1}{4}$ din valoarea lor.

Se socotesc ca bunuri posedate înainte de 1 August 1914 averile dobândite după această dată prin succesiune, donaţiuni, când nu sunt făcute pentru defraudarea fiscoi prin partale succesoriale a averilor indivize, când autorii averilor transmise astfel au posedat aceste averi înainte de 1 August 1914. Dovada este în sarcina posesorului actual, prezumţia pentru fisc, fiind că averea este dobândită după 1 August 1914.

De-asemeni se socotesc ca bunuri posedate înainte de 1 August 1914 imobilele cumpărate cu bani, a căror provenienţă dinainte de 1 August 1914 e bine dovedită, exceptându-se cazurile de speculă.

Bunurile cari se vor dovedi a proveni: din furnituri, făcute la orice autoritate, de persoane sau societăţi, cari înainte de 1 August 1914 nu se ocupau cu asemenea afaceri, fie că există sau nu încheiat un contract; din câştig de peste 10 la sută, realizat din furnituri făcute la orice societate, de persoane

sau societăţi cari se ocupau de asemenea afaceri înainte de 1 August 1914, fie că există sau nu contract; din afacerile de import şi export de mărfuri, făcute pe bază de permisiuni şi realizate de persoane sau societăţi, ce înainte de 1 August 1914 nu se ocupau cu asemenea afaceri; din câştig de peste 10 la sută, realizat din afacerile de import şi export de mărfuri, făcute pe bază de permise de către persoane sau societăţi cari şi înainte de 1 August 1914 se ocupau de asemenea afaceri; din arândări, închirieri, vânzări şi orice întreprinderi contractate sau concesionate dela inamic în timpul ocupaţiunii, direct sau ca urmare a unei dispoziţiuni a lui; din specula de ruble şi coroane, din specula de imobile urbane sau rurale prin cumpărare, vindere, închiriere sau arândare: vor fi trecute în activul patrimonial pentru întreitul valorilor, stabilite conform dispoziţiunilor de mai sus, fără ca impozitul să poată depăşi 65 la sută.

Toţi funcţionarii publici, civili şi militari, în funcţie sau demisionaţi după 1 August 1914, precum şi toţi deţinătorii unui mandat electoral în vigoare sau expirat după 1 August 1914, inclusiv miniştrii, sunt datori ca pe lângă declaraţiunea dată conform art. 23 să facă o declaraţiune la administraţiunea financiară a judeţului respectiv, prin care să justifice originea averilor. Aceste declaraţiuni vor fi verificate de comisiunile speciale, prevăzute de art. 24, ale căror încheieri vor fi trimise de administraţiunea financiară percepţiei locului, unde are a se stabili impunerea.

Sunt supuşi obligaţiunii prevăzută în alineatul precedent şi funcţionarii civili particulari liberi-profesionişti, cari au luat parte în campania 1916—1918 şi 1919—1920 cu orice grad de rezervă.

Bunurile aflate în stăpânirea acestor persoane, a căror provenienţă nu poate fi justificată în chip serios, vor fi trecute în activul patrimonial pentru împătritul valorii lor, stabilite conform dispoziţiunilor de mai sus, fără ca impozitul să poată depăşi 91 la sută din averea lor.

Sumele subscribe de contribuabilii vizaţi de prezenta lege la împrumutul Unirii, emis în anul 1919, se vor scădea din totalul bunurilor vizate de alin. 4 a prezentului articol.

ART. 20. Din averea netă totală astfel stabilită, dacă, inclusiv acţiunile, ea nu depăşeşte 400,000 de Lei, se scade: câte 30,000 de Lei pentru fiecare contribuabil sau căsnicie şi pentru invalizii de război câte 50,000 de Lei, iar dacă contribuabilul are copii minori, sau fete majoare nemăritate, se mai scade câte 5000 Lei de fiecare copil dela al treilea până la al şaselea inclusiv.

Pentru calculul impozitului până la 100,000 de Lei se neglijează fracţiunile de sute; între 100,000 de Lei şi un milion se neglijează fracţiunile de 1000; între un milion şi 10 milioane se neglijează fracţiunile de 10,000; iar peste 10 milioane, fracţiunile de 100,000 Lei.

ART. 21. Dacă averea rămasă e cuprinsă între:

100—	500 Lei	se impune cu	. . .	10 Lei
600—	1,000	" "	" "	3%
1,100—	5,000	" "	" "	3.5%
5,100—	10,000	" "	" "	4%
10,100—	15,000	" "	" "	4.5%
15,100—	20,000	" "	" "	4.8%
20,100—	30,000	" "	" "	5%
30,100—	40,000	" "	" "	5.2%
40,100—	50,000	" "	" "	5.4%
50,100—	60,000	" "	" "	5.6%
60,100—	70,000	" "	" "	5.7%
70,100—	80,000	" "	" "	5.8%
80,100—	90,000	" "	" "	5.9%
90,100—	100,000	" "	" "	6%

La sumele mai mari cota crește cu o zecime de unitate pentru fiecare porțiune de patrimoniu precum urmează:

Pentru fiecare porțiune de 20,000 dela 100,000—500,000.

Pentru fiecare porțiune de 25,000 dela 500,000—1.000,000.

Pentru fiecare porțiune de 50,000 dela 1.000,000—2.000,000.

Pentru fiecare porțiune de 100,000 dela 2.000,000—10.000,000.

Pentru fiecare porțiune de 200,000 dela 10.000,000—20.000,000.

Partea ce trece de 20.000,000 Lei se impune cu cota de 34 la sută peste impozitul cuvenit la 20.000,000 Lei.

ART. 22. Societățile pe acțiuni de orice fel sunt supuse la acest impozit sub forma unei preluări în numerar de 12 jum. la sută asupra capitalului și rezervelor constatate prin bilanțul cel din urmă, încheiat înainte de promulgarea prezentei legi și verificat de organele ministerului de finanțe, acele societăți, a căror existență la 1 Ianuarie 1914 era mai veche de 5 ani, și sub forma preluării în numerar de 10 la sută asupra capitalului și rezervelor din ultimul bilanț, încheiat înainte de promulgarea legii de față și verificat de ministerul de finanțe, a societăților, cari la 1 Ianuarie 1914 nu aveau 5 ani de existență, sau cari s'au constituit ulterior acestei date.

(Va urma).

CRONICĂ.

Casele de împrumut pe gaj vor face operațiuni și în provinciile unite. În urma propunerilor făcute de sucursalele Băncii Naționale a României din nouile provincii s'a întrunit zilele acestea consiliul central al caselor de împrumut pe gaj.

Această instituție a fost creată în timpul războiului și are de scop să ajute agricultorii cu împrumuturi pe gaj, cari constau în semănături și produse

agricole. Comitetul central a hotărât, ca din creditul de douăzeci de milioane, fondul rămas până în timpul de față neîntrebuințat să fie înaintat sub formă de împrumuturi pe gaj locuitorilor agricultori din Ardeal și Basarabia.

Aceste operațiuni vor fi făcute prin Banca Națională a României, sucursalele ei din regiunile respective.

Producțiunea de grâu a României. După datele oficiale, întrate la guvern, producțiunea de grâu din anul acesta se ridică în țara noastră la aproximativ 160 mii vagoane, dintre cari 40 mii de vagoane sunt destinate exportului, 40 mii rămân rezervate pentru semințe, în vederea recoltei din anul viitor, iar restul se va întrebuința pentru consumul intern al întregii țări, ținându-se cont în prima linie de trebuințele armatei, pentru a căror acoperire să cer cam 20 mii de vagoane.

Bilete de abonament pe căile ferate. Cu începere dela 15 August se dau bilete de abonament pe căile ferate române, de clasa I, II și III, pe câte 3, 6 sau 12 luni, pentru porțiuni de linii, sau pentru întreaga rețea a căilor ferate ale statului, cum și ale căilor ferate particulare, administrate de stat. Prețurile acestor bilete se pot afla din tariful, care se află depus spre vânzare la toate casele de bilete ale stațiilor căilor ferate române. Se vinde cu 5 lei exemplarul.

Pescăriile statului român. Venitele statului nostru, scoase din vânzarea peștelui, au fost în prima jumătate a anului trecut de 5 milioane și jumătate lei, iar în prima jumătate a anului curent s'au urcat la 7 milioane și jumătate lei. S'a vândut în anul acesta mai mult peste, pentru că s'a prins mai mult. E vorba, ca cu ajutorul frigoriferelor, acum reparate, să se aducă pește proaspăt și la noi în Ardeal.

De ce e scump dolarul? Pentru că tot aurul din Europa își face drumul rând pe rând spre America. Astfel în anul bugetar din urmă, încheiat nu de mult, au trecut din Europa în statele unite americane 650 de milioane dolari în aur, iar în anul 1917 aurul care a trecut Oceanul, pentru a ajunge în posesiunea americanilor, a dat suma de 977 milioane dolari. În cursul războiului America a primit în total din Europa 2630 milioane dolari în aur. Cu atâta i-s'a înmulțit deci stocul metalic pe care-l avea mai înainte.

Oameni de înțelegere. Direcțiunea minelor din Rio-Tinto a arătat funcționarilor și lucrătorilor săi, că societatea lucrează cu pierdere, în urma plăților mari pe cari are să le dea muncitorilor și funcționarilor și astfel e necesită, sau să reducă personalul, sau să-și sisteze de tot activitatea pe o

vreme oarecare. După o înțelegere avută între ei, atât funcționarii cât și lucrătorii s'au oferit să lucreze o oră suplimentară pe zi, fără urcare de salar, pe tot timpul cât va dura situația critică a întreprinderii.

Ministerul de industrie face cunoscut, că orice scutire de vamă pentru mașinile și părțile de mașini importate din străinătate se va face după avizul comisiunii industriale, conform legii de încurajare a industriei din 1912 și numai în măsura în care ele nu se pot fabrica în țară.

Fabricanții de uleiuri din țară s'au prezentat d-lui ministru Cudalbu, cerând prohibirea exportului de rapiță. În cas contrar au declarat că din cauza lipsei de materii prime, provocată de export, fabricile vor fi silit să înceteze lucrul.

Comisiunea industrială s'a întrunit la ministerul de comerț pentru a stabili normele după care se vor aplica taxele vamale reduse la materiile prime industriale conform noului regim vamal.

Sporul vitelor. După o statistică a ministerului de domenii, numărul vitelor crește simțitor de doi ani încoace, precum se vede mai jos.

Vechiul regat: În 1919 erau 6 mil. 770,000 capete de vite, iar în 1920 numărul lor a crescut la 8.030,000.

Transilvania în 1919 erau 6.239,000 vite, iar în 1920 au sporit la 6.350.000.

Basarabia în 1919 erau 3.021,000, iar în 1920 au crescut la 3.290,000.

Nu numai în Bucovina numărul vitelor au scăzut dela 425,000 la 413,000.

În toată România mare numărul vitelor în 1919 era deci de 16.446,000, iar în 1920 a crescut la 18.070,008, cu un spor într'un an de 1.624,000.

Exportul de fân și păioase furaje, după hotărârea ministerului de industrie și comerț a fost prohibit, aceasta în urma intervenției făcute de ministerul de agricultură precum și cel de războiu.

Comerțul Angliei. Ziarul «Times» anunță, că în multe antrepozite de mărfuri se observă reînvierea comerțului. De altfel ultimile statistice de comerț arată o scădere de 36,651 în numărul celor fără de lucru. Se pare că industria începe să-și revie din starea în care se găsea prin greva cărbunilor.

Ceeace au înapoiat Germanii. O notă oficială germană anunță, că până la sfârșitul lui Iunie au fost înapoiate 12,000 de vehicule înțelegerii. Franța a primit 10,353 vagoane de cale ferată, 3503 vagoane de tramvai și 561 trăsuri particulare. Belgia a primit 8111 vagoane și 115 trăsuri.

Scăderea valorii coroanei austriace. Cursul coroanei austriace scade mereu, în urma speculei păcătoase, care se face și acolo cu banii, ca pe alte locuri, spre paguba țării. Încă la 1 Iunie anul curent francul elvețian se plătea cu 104 coroane austriace, dolarul cu 598, iar fontul sterling cu 2325 coroane. La 10 August apoi schimbul acestor bani era următorul: francul elvețian 172, dolarul 1160, fontul sterling 3600 de coroane austriace. Ingrijitoare depreciare a banului austriac.

Léga muncitorească din Anglia. Camera deputaților din Anglia a votat léga, prin care se regulează drepturile muncitorilor, cu privire la orele de lucru, la maximumul pretensiunilor pe cari le pot ridica și la dreptul de a înscena greve. Puterea legii se extinde numai până la anul 1923, deci e o lege de probă, pentru a se vedea, dacă e bună ori nu, pusă în praxă.

Puterea apelor din lume. Un inginer american a făcut socoteala, că apele tuturor râurilor din lume reprezintă o putere egală cu puterea ce o dau 600 milioane de cai. Din aceasta putere enormă nu e utilizată decât o foarte mică parte, cam un procent numai, fiindcă nu se întrebuințează, decât apele cu căderi mari, pe când fiecare apă ar putea fi întrebuințată, întocmindu-se căderi artificiale, cu mici cheltueli, și tot atât de bune, ca și căderile naturale.

Lupta în contra alcoolului. În America e oprită prin lege orice fabricare, vânzare și consumare de alcool, pedepsindu-se cu asprime contravenienții. Cu toate acestea se consumă mult alcool în America, importat prin contrabandă din alte părți. Mai zilele trecute au fost descoperite cantități foarte mari de bețuturi spirituoase, intrate în America, nu se știe pe ce cale și de unde. Au fost confiscate toate, și după terminarea procedurii necesare, pentru stabilirea și pedepsirea vinovaților, au fost aruncate în mare. Valoarea lor era, — cum scriau ziarele americane, — de câteva zeci de milioane.

Indemn la cruțare. Profesori dela trei academii de științe sociale din America, sprijiniți de alți oameni de inimă, au început o acțiune interesantă, în direcția de a îndemna lumea din America să fie mai cruțătoare cu banul, să nu-l risipească pe toate nișurile, cum s'a dedat a face de o vreme încoace, pentru că vor trece zilele de aur, cu câștig mare și cu valută urcată, vor veni zile grele și atunci nu va mai fi de unde să se acopere trebuințele, dar să se mai facă și cruțare!